

50+

3/2012 ročník VIII. 39 Kč, předplatné 35 Kč

revue 50plus

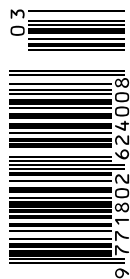
MAGAZÍN PRO NEJLEPŠÍ LÉTA

Miss
Táňa Kuchařová
Moje babička je kočka

Tip na výlet
Automuzeum Praga

Černá hvězda
Sidney Poitier

Jak vidíme
s očními vadami

WALMARK
Partner titulu
pro rok 2012

GABRIELA VRÁNOVÁ
a její život s poezií

GABRIELA VRÁNOVÁ

a její život s poezií

Gabriela Vránová si splnila dávný sen a natočila, s vydatnou pomocí svého syna režiséra Ondřeje Kepky, DVD *Království poezie*. Držitelka Křišťálové růže za mistrovství v uměleckém přednesu se v něm vydala po stopách svého života, kterým ji provázely moudrost i humor mistrů slova – jejích milovaných básníků.

Z natáčení *Království poezie*

Dodnes mi utkvělo v paměti, jak to najednou ztichlo v brněnské „šalině“, když do ní nastoupila Gábi Vránová, tehdy studentka prvního ročníku JAMU. Celá tramvaj hleděla jako na zjevení na půvabnou mladou dámu, s širokým kloboukem, v rukavičkách a rozevlátém plášti.

Ty klobouky ti sluší pořád. My jsme ti tenkrát říkali „brněnská hraběnka“ a já jsem byla dlouho přesvěd-

čená, že máš skutečně šlechtické kořeny.

Jakápak hraběnka! Tatínek učil češtinu a literaturu, maminka pocházela ze slovensko-maďarské měšťanské rodiny. Od bratranců z Austrálie mi nedávno přišel rodokmen, podle kterého její babička snad měla být baronka. Praděd postavil celou Lendavu,

ale bohužel moc hrál a prošťuroval všechny majetek.

Já mám po předcích slovensko-maďarsko-chorvatsko-rakousko-německo-moravské kořeny, ale hlavně ty moravské. Proto jsem velký milovník lidových písniček

a mám ráda poezii. Ta se odlepuje od té lidové, všichni velcí básníci jí začínali, Halas, Holan, Seifert, Skácel, Nezval.

1961 – Vánoce s bratrem

Ale narodila ses na Slovensku...

V Novém Městě nad Váhom, jenže žila jsem tam jenom tři měsíce. Otec odešel na Moravu, když vznikl Slovenský štát. Přešel pěšky přes Javorinu na druhou stranu a našel si místo profesora v Brně.

My jsme vyrůstali ve skromných poměrech. Tatínkova bratra, pátera Aloise Vránu, v 50. letech zatkli, odseděl si jedenáct let ve Valdicích. To poznamenalo naše dětství, protože tatínka, který měl básnický talent, vystudoval u Arne Nováka, suspendovali a směl učit jenom na základní škole dílny. Na JAMU jsem se dostala jen díky tomu, že bývalý tatínkův kolega na gymnáziu stopil můj kádrový posudek. A maminka? Jako slečna byla zvyklá na určitý komfort, pak vychovala čtyři děti a musela se naučit učit. Ale měli jsme knihovnu a klavír, to bylo naše bohatství. U nás se zpívalo, maminka hrála a já odmalička četla. Co se dalo. Nepřeháním, vedle Káji Maříka jsem četla Dostojevského, Horovy překlady Jesenina, Jakuba Demla, všechny katolické básníky. Dlouho jsem nevěděla, že tatínek píše poezii, ale ten vztah k ní jsem od něho získala. A od obou rodičů touhu dělat něco krásného. Proto jsem šla na herectví.

Byl někdo v rodině nebo tvém okolí, kdo tě k tomu nasměroval?

Jako malá jsem začala psát básničky a naučila se brzy číst v souvislostech a rozumět tomu, co čtu. Ve škole mě vždycky předváděli ve vyšší třídě, nebo když bylo suplování, dali mi knížku do ruky a já celou hodinu četla o sto šest. Tatínek si přivydělával přednáškami o básnicích v Osvětových besedách a bral mě s sebou, abych mu četla ukázky. Občas jsem jezdila ke strýčku Vinckovi, který byl velký ochotník, ředitel školičky v Zálesné Zhoři, kde jsem vystupovala pro děti a rodiče. Také si pamatuji, jak jsme ve třídě nastudovali zpěvohru. Já jsem hrála kapitána a v jedné hře zase dědu. To byla celá moje učednická škola.

Když jsem dělala přijímačky na JAMU, znala jsem literaturu, ale dramatickou vůbec ne. Našla jsem si Maryšu – netušila jsem, že ji budu za dvacet let hrát na Vinohradském divadle a že to bude slavná Maryša, která vyšla na gramofonových deskách. A říkala jsem Nerudovu Lásku, tu jsem milovala.

Tvoje Království poezie se nedá jednoduše charakterizovat, snad

Gabriela Vránová jako Maryša

1962 – Rodina Vránova

jako osobitě zeměpisně životopisné putování s básníky, do kterého sis přibrala i spoustu hostů, kolegy – herce, hudebníky, zpěváky. Musel to být velice náročný projekt.

To já dělám jiné náročné věci. Toto byla pro mě radost, radost veliká, a vděčím za ni především svému synovi. Protože u někoho jiného bych takové pochopení najít nemohla. Ondra věděl přesně, co chci, protože mě tak dobře znal. Také mu lidi gratulovali a podivují se jeho cítění, jeho vidění poezie a světa vůbec.

Jsou lidé ještě schopní v dnešním natolik uspěchaném světě naslouchat poezii?

V dopise, který jsem dostala od pana Hubače, uvedl bonmot Jeana Cocteau: Poezie je nesmírně důležitá, jenom bych rád věděl, k čemu. Když to napíše sám básník, má to něco do sebe. Samozřejmě, musí se s ní zacházet velmi opatrně, velmi úsporně, dávat ji po troškách, ale ona si najde svoje posluchače. To ne že si myslím, to vím. Lidi nikdy nebudou stát frontu

na sbírku poezie. Ale vždycky se najdou chvíle, kdy po ni člověk sáhne, kdy ji potřebuje a ona mu dodá povzbuzení a sílu.

Co tě vlastně přivedlo k tomu, že ses stala poetickou tváří Společnosti Parkinson?

Člověk se tam setkává s velmi vděčnými a pozornými posluchači. Mezi nimi je mnoho nadaných a tvůrčích lidí. O této nemoci se málo ví, nepostihuje jenom lidi ve vyšším věku. Já jsem ji poznala zblízka, protože jí trpěl můj dlouholetý přítel a kolega z Národního divadla v Ostravě. Několikrát jsem pro parkinsoniky vystupovala na koncertech v kostele sv. Vavřince a oni pak přišli za mnou s tímto návrhem. Takže pan prof. Evžen Růžička, velký neurolog z fakultní nemocnice na Karláku, a já jsme dvě tváře Společnosti Parkinson.

Měla jsi i v herecké práci nejraději role lyrických hrdinek?

Za těch bezmála pětadvaceti let na Vinohradech jsem hrála nejvíce charakterních rolí. Ale hrála jsem ráda všechno, i role vysloveně komediální. A samozřejmě ty lidové. Když mě obsadili do Maryši, přišel za mnou pan Gustav Nezval a povídal: Gábi,

Herečtí kolegové Luděk Munzar a Gabriela Vránová

Téměř 45 let strávila na prknech pražského Divadla na Vinohradech – za Ibsenovu Noru dostala Cenu Jaroslava Průchy. Držitelka Prix Bohemia za herecký rozhlasový výkon, Ceny Františka Filipovského za celoživotní mistrovství v dabingu (propůjčila svůj hlas Marylin Monroe, Catherine Deneuve, Jeanne Moreau nebo Elizabeth Taylor). Na Poděbradských dnech poezie získala Křišťálovou růži - nejvyšší ocenění v oblasti uměleckého přednesu. Učí na Pražské konzervatoři, vydala knihu fejetonů Magnetický vítr.

já jsem si myslel, že tě chtějí pohřbít. A ty jsi prostě fantastická. Nebo pan František Kovářik mě hladil těma svýma rozřesenýma ručičkama a říkal: Gábinko, ty nemusíš mít ani kroj, ty jsi prostě Maryša. Někdy si režiséři herce zaškatulkují, ale mně se to bohudík nestalo.

Kde tě teď mohou diváci vidět nebo slyšet?

V Činoherním klubu hraji hru U kočičí bažiny, tak jednou měsíčně. Krásná hra, tvrdá, zajímavá role.

Dámskou šatnu ve Studiu 2 a dohráli jsme Absolventa, který byl na repertoáru několik let. Lo stupendo s vinohradskými kolegy hrajeme v Divadle Bez zábradlí nebo na zájezdech. Nadažovala jsem nové díly slečny Marplové a v rozhlasu dělám každý

čtvrtek Noční Mikrofórum, které mě moc baví. Samozřejmě je důležité vymyslet si dobrého hosta. Když přijde například biskup Malý, s tím se krásně povídá.

Kdybys měla říct, co považuješ v životě za nejdůležitější, co by to bylo?

Aby se měli lidi rádi. Láska a přátelství jsou pro mě dvě velké hodnoty, které mě i v nejtěžších chvílích vždycky podržely. Také je důležité umět se vyrovnat s nespravedlností, tomu se ještě sama učím. Nemyslet, že já jsem jediná, komu bylo ukřivděno. Vidět spíš perspektivně.

Hrozně nesnáším, když někdo řekne: A co už my. Na nás už nezáleží. Prosim tě, co bys ještě chtěla v našem věku? Lidi by si měli i ve stáří zachovávat důstojnost a nenechat se odsunout. Ono se to lehce řekne, člověk musí mít někoho blízkého kolem sebe anebo si ho najít. Já naštěstí mám pár dobrých přátel, milující rodinu, a za to jsem životu vděčná.

Foto archiv G. V.

S Gabrielou Vránovou si povídala

Vlasta Cibulová